

เฝ้าระวังทางระบาดวิทยา

สำนักงานระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
Bureau of Epidemiology, Department of Disease Control,
Ministry of Public Health.

ประจำสัปดาห์

ISSN 0859-547X

<http://epid.moph.go.th/>

ปีที่ ๓๔ : ฉบับที่ ๔๘ : ๕ ธันวาคม ๒๕๔๖, Volume 34 : Number 48 : December 5, 2003

วิสัยทัศน์

กรมควบคุมโรค “ เป็นผู้นำด้านวิชาการและเทคโนโลยีการป้องกันและควบคุมโรคในประเทศและระดับนานาชาติ ”

สำนักงานระบาดวิทยา “ ศูนย์ความเชี่ยวชาญระดับสากล ในด้านมาตรฐานงานระบาดวิทยา ประสานความร่วมมือกับเครือข่ายภายในและนานาชาติ สร้างองค์ความรู้และภูมิปัญญา ป้องกันโรคภัย และส่งเสริมสุขภาพของประชาชน ”

ทุกรายงานมีคุณค่าต่อระบบเฝ้าระวังและการควบคุมป้องกันโรค โปรดช่วยกันตรวจสอบจำนวนและความถูกต้องและส่งให้ทันตามกำหนดเวลา (ภายในเช้าวันอังคาร)

สัปดาห์ที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
จำนวนจังหวัดที่ส่ง	34	44	47	50	59	55	57	62	49	69	63	65	61	61	59	60	66	65	66	69	67	63	66	69

สัปดาห์ที่	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48
จำนวนจังหวัดที่ส่ง	70	64	66	64	65	61	68	64	66	68	63	66	68	63	64	61	62	64	66	63	67	66	68	68

สัปดาห์ที่ 48 วันที่ 23 - 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2546

จำนวนจังหวัดส่งข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาเร่งด่วนทันตามกำหนดเวลา

สัปดาห์ที่ 48 ส่งทันเวลา จังหวัด

ปี พ.ศ. 2546 ประเทศไทย

ส่งข้อมูลทันเวลาสัปดาห์นี้ จังหวัด คิดเป็นร้อยละ

สรุปสถานการณ์การเกิดโรคที่สำคัญ

สัปดาห์ที่ 48, ระหว่างวันที่ 23-29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2546

ในสัปดาห์ที่ 48 ระหว่างวันที่ 23 - 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2546 สำนักงานระบาดวิทยา ได้รับรายงานผู้ป่วยโรคอาหารเป็นพิษ เกิดขึ้นพร้อมกันหลายราย ที่อำเภอสนับปราย จังหวัดลำปาง ผลการสอบสวน มีดังนี้

โรคอาหารเป็นพิษที่จังหวัดลำปาง เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2546 สำนักงานระบาดวิทยาได้รับรายงานการสอบสวนโรคเบื้องต้น จากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง แจ้งว่าพบการระบาดของโรคอาหารเป็นพิษสงสัยจากพิษของเชื้อ *Clostridium botulinum* เกิดขึ้นที่อำเภอสนับปราย

◇ สรุปสถานการณ์การเกิดโรคที่สำคัญ 903

สัปดาห์ที่ 48 วันที่ 23 - 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2546

◇ การไม่สวมหมวกนิรภัยในผู้ใช้รถจักรยานยนต์ 905
ที่บาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุขนส่ง พ.ศ. 2544 - 2545

◇ การระบาดของโรคกระเพาะลำไส้อักเสบ 908
เกี่ยวข้องกับไวรัสโนโรไวรัส ในโรงเรียนประถมศึกษา
ประเทศฮ่องกง

◇ สถานการณ์ผู้ป่วยเอดส์และผู้ติดเชื้อเอดส์ที่มีอาการ 909
ในประเทศไทย ณ วันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2546

◇ ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาเร่งด่วน 912
สัปดาห์ที่ 48, ระหว่างวันที่ 23-29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2546

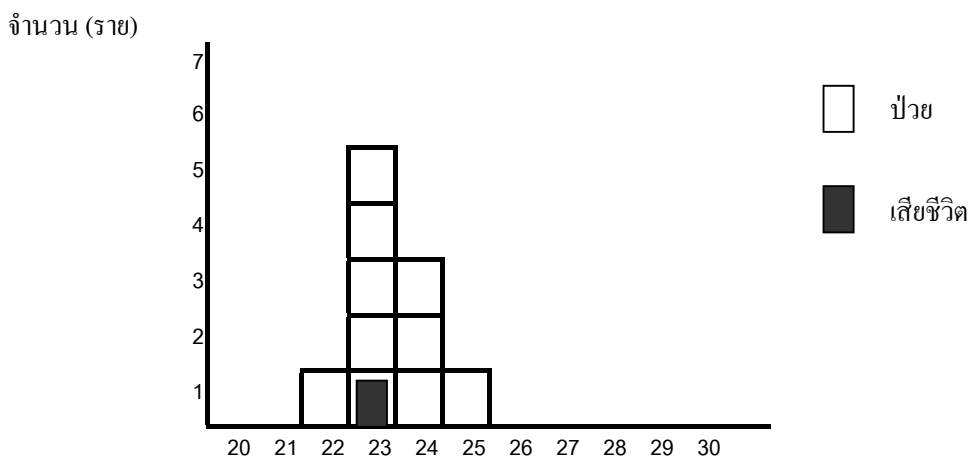
◇ ข้อมูลรายงานโรคไข้เลือดออกจากแบบรายงาน E2 917
สัปดาห์ที่ 48, ระหว่างวันที่ 23-29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2546

◇ ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา 919
จากบัตรรายงาน 506 ประจำเดือน พฤศจิกายน 2546

จังหวัดลำปาง คณะเจ้าหน้าที่จากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง ร่วมกับ คปสอ..สบปรบ และสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 ได้ดำเนินการสอบสวน ผลเบื้องต้น พบว่า มีผู้ป่วยจำนวน 10 ราย เสียชีวิต 1 ราย เข้ารับการรักษาเป็นผู้ป่วยในที่โรงพยาบาลลำปาง 6 ราย (ต้องใส่เครื่องช่วยหายใจ 4 ราย ซึ่งเสียชีวิตไปแล้ว 1 ราย) โรงพยาบาลสบปรบ 3 ราย และโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ 1 ราย ทุกรายมีอาการกลืนลำบาก และพูดไม่ชัด บางรายมี หนังตาตก ปากแห้ง เสียงแหบ แขนขาอ่อนแรง เห็นภาพซ้อน เจ็บคอ อาเจียน และอุจจาระร่วง

ผู้ป่วยทั้ง 10 ราย อยู่ในเขตอำเภอสบปรบ โดยพบที่ ตำบลสมัย 9 ราย กระจายไป 3 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 2, หมู่ที่ 3, และหมู่ที่ 1 จำนวน 4, 3 และ 2 ราย ตามลำดับ และที่ตำบลสบปรบอีก 1 ราย จำแนกเป็นเพศชาย 2 ราย หญิง 8 ราย อายุต่ำสุด 1 ปี 3 เดือน สูงสุด 59 ปี อายุเฉลี่ย 36 ปี รายแรกเริ่มป่วยวันที่ 22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2546 รายสุดท้ายเริ่มป่วยวันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2546 จากลักษณะการกระจายของโรคตามเวลา พบว่า ลักษณะการระบาดน่าจะเป็นชนิดที่มีแหล่งโรคร่วมกัน ดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 จำนวนผู้ป่วยโรคอาหารเป็นพิษ Botulism จำแนกตามวันที่เริ่มป่วย
อำเภอสบปรบ จังหวัดลำปาง ระหว่างวันที่ 22 – 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2546

จากการสอบสวน ผู้ป่วยทุกรายให้ประวัติว่า รับประทานหน่อไม้อัดปิ้ง ที่ซื้อจากตลาดในหมู่บ้าน ในระหว่างวันที่ 21 – 22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2546 ซึ่งหน่อไม้อัดปิ้งดังกล่าว ผลิตและจำหน่ายโดยชาวบ้านในหมู่ที่ 6 ตำบลสมัย อำเภอสบปรบ ซึ่งเริ่มผลิตในช่วงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2546 วันละ 3 - 5 ปั้น รวมทั้งสิ้น 33 ปั้น และนำออกจำหน่ายตั้งแต่วันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2546 วันละ 1 ปั้น โดยแบ่งเป็นถุง ๆ ละ 4 ชีด นำไปขายถุงละ 10 บาท ที่ตลาดเช้าบ้านจัวทุกวัน คณะผู้สอบสวนได้ทำการเก็บตัวอย่างหน่อไม้อัดปิ้งที่เหลือ จำนวน 5 ปั้น ส่งตรวจที่โรงพยาบาลศูนย์ลำปาง 3 ปั้น และศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ลำปาง 2 ปั้น พร้อมนี้ได้เก็บตัวอย่างเลือดผู้ป่วยจำนวน 6 ตัวอย่าง และอุจจาระ 1 ตัวอย่าง ส่งตรวจหาเชื้อและสารพิษที่ทำให้เกิดโรค ที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ขณะนี้ได้ทราบผลเบื้องต้นจากห้องปฏิบัติการโรงพยาบาลลำปางว่า ตรวจพบเชื้อ *Clostridium botulinum* ในหน่อไม้ปิ้ง ซึ่งต้องส่งตรวจยืนยันที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์อีกครั้ง ผลการตรวจอื่น ๆ ยังอยู่ระหว่างดำเนินการ

การดำเนินการควบคุมป้องกันโรคในพื้นที่ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง ได้สั่งการให้เก็บตัวอย่างหน่อไม้อัดปิ้งที่เหลือ จำนวน 14 ปั้น นำไปทำลาย พร้อมให้สุศึกษาแก่ประชาชนในการรับประทานหน่อไม้อัดปิ้งอย่างปลอดภัย แจ้งเตือนให้แพทย์และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขทุกพื้นที่ ทำการเฝ้าระวังเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นเช่นเดียวกันนี้

ตั้งแต่ต้นปี 2546 ถึงปัจจุบัน สำนักระบาดวิทยาได้รับรายงานผู้ป่วยด้วยโรคอาหารเป็นพิษ จำนวน 109,246 ราย เสียชีวิต 10 ราย โดยพบผู้ป่วยทุกกลุ่มอายุ และมีรายงานผู้ป่วยในทุกจังหวัดของประเทศ รวมทั้ง มีการระบาดเกิดขึ้นหลายเหตุการณ์ ซึ่งจากรายงานการสอบสวนโรคพอสรุปได้ถึงสาเหตุของการระบาดว่า เกี่ยวข้องตั้งแต่ขั้นตอนการนำวัตถุดิบมาใช้ ขั้นตอนการปรุงสุกของอาหารของผู้ประกอบอาหาร รวมทั้งพฤติกรรมในการบริโภคของประชาชน

ขอขอบคุณ อุดม พรหมกร สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง ที่กรุณาให้ข้อมูล

เรียบเรียงโดย : อุบลรัตน์ นพพนธ์จิรกุล, ลัดดา ลิขิตยงวรา กลุ่มงานเฝ้าระวังสอบสวนทางระบาดวิทยา สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค